

Kaugküttesüsteemide investeeringutoetustest

Kristjan Kalda
projektikoordinaator

Soojusmajanduse
arengukava

Toetust 500 000 eurot

Investeeringud kaugküttesse

Toetust 55,5 miljonit eurot

Kaugkütte likvideerimine –
lokaalsetele lahendustele
üleminek

5 miljonit eurot

Mis tehtud?

- Investeeringud kaugküttesse (katlad ja torud) – 3 vooru 2016, 2017 ja 2018
- Soojusmajanduse arengukavad – jooksev taotlemine alates 2015 – 2023
- Lokaalküttele üleminek kaugkütte asemel – jooksev taotlemine 2018 - 2023

Aprill 2019

Meetme tegevus	EL eelarve						Väljamaksed	
		Rahastatud projekte	EL toetuse summa	Lõpetatud projekte	Lõpetatud projektide EL toetuse summa	Toetuse mahust otsustega kaetud	EL toetuse väljamaksete kokku	% Meetme tegevuse toetuse mahust
Kaugküttekatelde renoveerimine ja/või rajamine ning kütuse vahetus	28 000 000	51	18 403 007	23	6 857 083	66%	12 483 227	45%
Amortiseerunud ja ebaefektiivse soojustorustiku renoveerimine ja/või uue soojatorustiku rajamine	27 500 000	97	19 757 063	42	7 370 303	72%	10 195 670	37%
Soojusmajanduse arengukava koostamine	500 000	120	449 007	119	446 370	89%	446 370	89%
Lokaalsete kütelahenduste ehitamine kaugkütelahenduse asemel	5 000 000	1	45 135	0	0	1%	44 963	1%

Aprill 2019

Meetme tegevus	Väljundnäitaja(d)	Mõõtühik	Otsused	Täitmine seisuga 30.04.2019	Sihttase 2023	Täitmise %
Kaugküttekatelde renoveerimine ja/või rajamine ning kütuse vahetus	Renoveeritud või uus soojuse tootmise võimsus kaugküttes	MW	109	66	150	44%
Amortiseerunud ja ebaefektiivse soojustorustiku renoveerimine	Renoveeritud ja uue torustiku pikkus	km	126	64,47	138	47%
Soojusmajanduse arengukava koostamine	Soojusmajanduse arengukavade arv	arv	189	188	200	94%
Lokaalsete kütelahenduste ehitamine kaugkütelahenduse asemel	Lokaalsete taastuenergia kütelahenduste ehitamine kaugkütelahenduste asemele	MW	0,39	0	8,6	0%

Soojusmajanduse arengukava koostamise toetamise tingimused

Majandus- ja taristuministri 05.05.2015 määrus nr 40

- Toetust antakse soojusmajanduse arengukava koostamiseks või kaasajastamiseks, mis aitab kaasa kohaliku soojusmajanduse efektiivsemale planeerimisele.
- võrgupiirkonna soojuse tootmise aastane maht oli taotluse esitamisele eelneval kalendriaastal väiksem kui 50 000 MWh.
- Taotleda saab kohalik omavalitsusüksus.
- Toetuse summa kuni 5000 eurot ning toetus kuni 90%.
- Kuni 31.12.2023.

Lokaalse küttelehenduse ehitamise toetamise tingimused

Majandus- ja taristuministri 02.06.2017 määrus nr 27

- Toetuse andmise eesmärk on võrgupiirkonna kehtivas soojusmajanduse arengukavas (SMAK) kirjeldatud ja soovitatud lokaallahendustele ülemineku toetamine. Kehtiv soojusmajanduse arengukava on kättesaadav riigi teatajast (www.riigiteataja.ee) või kohalikust omavalitsusest.
- Projekt peab panustama lokaalse taastuenergia lahenduse rajamisse kaugküttelehenduse asemel või sellisesse lahendusse, mille tulemusena väheneb arvestuslik CO₂ aastas.
- Toetatakse ainult kaugküttest lahti ühendamist. Kui tegemist ei ole kaugküttevõrgus oleva tarbijaga siis ei ole võimalik toetust taotleda.

Lokaalse kütelahenduse ehitamise toetamise tingimused

Majandus- ja taristuministri 02.06.2017 määrus nr 27

Toetust antakse:

1. **olemasoleva hoone kaugküttesüsteemi asendamiseks lokaalse kütte ehitamine** ja selle tõttu kasutusest välja langeva kaugküttesüsteemi osade lammutamine.

Taotleja: juriidilisest isikust omanik ja korteriühistu.

2. kasutusest välja langeva kaugküttesüsteemi osade lammutamine;

Taotleja: juriidilised isikud.

3. olemasoleva hoone kaugküttesüsteemi asendamiseks lokaalse kütte ehitamine ja selle tõttu kasutusest välja langeva kaugküttesüsteemi osade lammutamine **tingimusel, et soojusettevõtja jätkab hoone soojusega varustamist lokaalse kütte läbi.**

Taotleja: soojusettevõtja.

Lokaalse küttelahenduse ehitamise toetamise tingimused

- **Abikõlblikud kulud**
- Projekteerimine – ainult projekteerimiseks toetust ei anta
- Ehitus, sh materjal
- Lammutus ja jäätmete käitlemine
- Omanikujärelevalve
- Teavitamine
- Projektijuhtimine – teenusena

- **Mitteabikõlblikud kulud**
- Maa ost
- Investeering tarbijapaigaldisse
- Kasutatud seadme ost
- Personalikulud
- Üldkulud

Lokaalse küttelahenduse ehitamise toetamise tingimused

Abikõlblikkuse periood

Maksimaalne kestus **24 kuud**

Seda saab pikendada maksimaalselt 6 kuu võrra

Abikõlblikkuse periood algab taotluses toodud ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval

Tegevused peavad lõppema 2020. aasta 31. detsembriks

Piirmäärad

Tegevusele 1 ja 3 on toetusmäär 50% projekti abikõlblikest kuludest.

Tegevusele 2 on toetusmäär 30% projekti abikõlblikest kuludest

Toetuse maksimaalne summa on 100 000 eurot.

Kaugküttesüsteemide investeringute tingimused

Majandus- ja taristuministri 06.01.2016 määrus nr 3

Määruse uus versioon 27.04.2019

4 toetatavat tegevust:

- Soojustorustiku renoveerimine
- Soojuse tootmise seadme renoveerimine – kõik kütused lubatud
- Uue kaugküttesüsteemi rajamine – erandlik olukord, kus tekitatakse täiesti uus võrgupiirkond.
- Lokaalkütet kasutava hoone tarbijajapaigaldise ühendamise olemasoleva võrguga

IV voor: juuni – september 2019.

V voor: 2020.

- **Abikõlblikud kulud**

- Projekteerimine – ainult projekteerimiseks toetust ei anta
- Ehitus, sh materjal
- Omanikujärelevalve
- Teavitamine
- Projektijuhtimine – teenusena

- **Mitteabikõlblikud kulud**

- Maa ost
- Investeering tarbijapaigaldisse
- Kütuse laaduri või samalaadse tehnika ost
- Kasutatud seadme ost
- Personalikulud
- Üldkulud

Kes võib taotleda?

- Soojusettevõtja kaugkütteseaduse tähenduses
- KOV
- KOV-le kuuluv äriühing
  - Kellel on investeeringukohustus?
  - Säilitamise ja sihtotstarbelise kasutamise kohustus

Millal taotleda?

- Kehtestatud soojusmajanduse arengukava – kui võrgupiirkonna toodang on väiksem kui 50 000 MWh.
- Plaanitav investeering peab olema kooskõlas soojusmajanduse arengukavaga. Ka uue võrgupiirkonna puhul tuleb plaan hoolikalt läbi analüüsida. Kas planeeritava katlamaja võimsus õige, kas rajatava torustiku parameetrid õiged.
- Katlamaja rajamisel konkurss vastavalt MKMi 21.06.2011 määrusele nr 47 „Soojuse ostmiseks konkursi korraldamise kord ja pakkumiste hindamise meetoodika“
- **Projektiga ei tohi alustada enne taotluse (sh toetuse suurendamise) esitamist. Alustamiseks loetakse lepingu (projekteerimine, projektijuhtimine, OJV, ehitus, materjal) sõlmimist (siduv kohustus).**
  - Ettevalmistavad tegevused, mis ei sisaldu projekti eelarves. Nt eelprojekti koostamine, on lubatud, kuid ei ole toetatavad

Abikõlblikkuse periood

- Maksimaalne kestus **24 kuud (kuni 31.08.2023)**
- Seda saab pikendada maksimaalselt 12 kuu võrra. Kordade arv ei ole piiratud.
- Abikõlblikkuse periood algab taotluse esitamisega või taotluses toodud ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud hilisemal kuupäeval

Piirmäärad

- Miinimum toetus **20 000 eurot**
- Maksimaalne toetus **1 500 000 eurot**

- Maksimaalne toetus 300 000 eurot MW kohta
- Maksimaalne toetus 200 000 eurot soojustorustiku km kohta

Riigiabi

Üldise grupierandi artikkel 46

- Energiatõhus kaugküte direktiivi mõistes
- Abikõlblikeks kuludeks projekti maksumus miinus referentskatlamaja
- Referentskatlamajaks 1 MW põlevkiviõli katel 65 000 eurot
- Jaotusvõrgul peab kontrollima, et toetus ei ületaks abikõlblike kulude ja tegevuskasumi vahet

Vähese tähtsusega abi

- Kuni 200 000 eurot kolme aasta jooksul
- Jääki saab kontrollida rahandusministeeriumi kodulehelt <http://www.fin.ee/riigiabi>

Energiatõhus kaugküte

Kaugküttesüsteem, mis kasutab vähemalt:

50% taastuenergiat,

50% heitsoojust,

75% koostoodetud soojust või

50% sellise energia ja soojuse kombinatsiooni

Riigiabi

Ettevõtte suuruse määratlemine

Tavanõuded VKE-le

- Töötajaid < 250
- Käive ≤ 50 miljonit eurot
- Bilanss ≤ 43 miljonit eurot

Arvestatakse ka partner- ja seotud ettevõtteid

Kõik KOV ettevõtted on suurettevõtted

Toetuse protsent artiklis 46

Tavapäraselt 45%

Lisandub 15% kuna Eesti asub vastavaid tingimusi täitvas piirkonnas

Seega Eestis on toetuse baasjooneks **60%**

Saab suurendada väikestele ja keskmistele ettevõtetele, kuid siin seab toetuse määrus **65%** ülempiiri

Jaotusvõrgul riigiabi toetuse määra ei piira ja kehtib määruse maksimaalne **50%**

Toetuse arvutamine

Soojustorustikud ja täiendavad ühendused

50% abikõlblikest kuludest

Riigiabi kontroll – toetuse summa ei tohi ületada investeringu ja tegevuskasumi vahet. Kontroll toimub finantsmudeli kaudu.

Katlamajad

65% abikõlblikest kuludest, kuid mitte rohkem kui 50% projekti kulust

Suurettevõtte erand – toetus ei tohi ületada 60% abikõlblikest kuludest

Uued piirkonnad

Eraldi arvutused katlamajale ja soojustorustikule

Näide soojustorustik:

Projekti kulud 200 000 eurot, toetus 50% ehk 100 000 eurot

Näide katlamaja (2 MW):

- *Artikkel 46 alusel antav abi*

Projekti kulud 400 000 eurot

2 MW puhul referentskatlamaja hind

$2 \times 65\,000 = 130\,000$

$400\,000 - 130\,000 = 270\,000$

Toetus 65% 270 000st ehk 175 500 eurot

Ei ületa 50%

- *Vähese tähtsusega abi korral*

65% 400 000st ehk 260 000, kuid ei tohi ületada

50% projekti maksumusest, seega toetus 200 000 eurot.

Kaudne riigiabi äriühingust liitujate puhul

- Juhul, kui projektis rajatakse täiendav ühendus äriühingu tarbeks, st liituva hoone omanik on äriühing.
- Juhul, kui liituv äriühing saab liitumisel soodustust võrreldes tavaolukorras liitumisega.
- Soodustuse suurus on kaudne riigiabi äriühingule ja seda antakse vähese tähtsusega abi piires.
- Eraldi meetodikat soodustuse arvutamiseks ei ole. Tuleb lähtuda ettevõtte sisekorrast.

Finantsmudelist

- Igale voorule oma mudel. Leitav nii KIKi kodulehelt kui E-toetusest.
- Taotlusega koos tuleb esitada nii finantsmudel kui finantsmudeli seletuskiri
- Peab andma meile infot:
- Lubatud Riigiabi suurus
- Hindamiskriteeriumites nõutud soojuse hind – katlamajadel võrku väljastatav soojusenergia hind; uutel piirkondadel hind lõpptarbijale, torustiku rekonstrueerimisel ei ole hind hindamiskriteeriumiks
- Ettevõtte jätkusuutlikus (nii projekt kui ettevõtte) – kui taotlejaks on vald, siis ettevõtte kogu rahavoo lehte ei pea täitma. Valdade jätkusuutlikkust kontrollitakse eraldi.
- Tabelite täitmisel lähtuda eeltoodust. Mudel on universaalne, projektid on keerukamad. Kõik erisused või mudelis tehtud muudatused tuleb selgitada finantsmudeli seletuskirjas.

Taotluste hindamine

Metoodika määruse lisa

Korrigeeritud punktivahemikke

Soojustorustikud

- Soojusenergia kao vähenemine (NB! Täiendavad ühendused) – 30%
- CO2 kokkuhoid – 20%
- Omafinantseeringu osakaal – 10%
- Projekti kuluefektiivsus, EUR/m – 30%
- Projekti jätkusuutlikkus (kui palju hooneid on rekonstrueeritud) – 5%
- Taotleja suutlikkus projekti ellu viia (kui suur kogemus on soojusettevõttel) – 5%

Katlamajad

- CO2 kokkuhoid – 25%
- Omafinantseeringu osakaal – 10%
- Toodetava soojusenergia hind – 30%
- Projekti kuluefektiivsus, EUR/MW – 15%
- Projekti jätkusuutlikkus – 5%
- Taotleja suutlikkus projekti ellu viia – 5%
- Varustuskindlus – 10%

Uued piirkonnad

- CO2 kokkuhoid – 20%
- Omafinantseeringu osakaal – 20%
- Soojusenergia hind tarbijale – 20%
- Projekti jätkusuutlikkus – 20%
- Taotleja suutlikkus projekti ellu viia (hinnatakse taotleja valitud soojusettevõtjat) – 20%

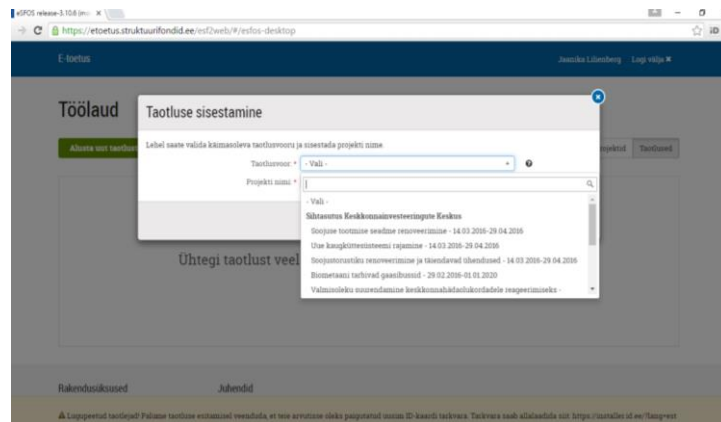
E-toetuse keskkond

etoetus.strukturifondid.ee

E-toetuse keskkond

Etoetus.strukturifondid.ee

- ID-kaardiga sisse logimine
- Valida rippmenüüst õige voor
- Sisestada taotluse andmed
- **Kõik, kes ettevõttes peavad taotlusega tutvuma, sh allkirjastama, lisada kontaktisikute alla**
- **Jälgida lisainfot ? all**
- Mõned taotluse lisad tuleb esitada KIKi vormil (nt FMA mudel, soojuskadude arvutus jm). Leitavad KIKi kodulehelt, samuti on lingid taotluse vormil lisainfo all

Kas projekti on läbi analüüsitud vastavalt soojusmajanduse arengukavale esitatud nõuetele?

Kas omandisuhted on paigas ja taotleja saab vastutada ka projektijärgse perioodi eest?

Kas projekti teostamiseks pole takistusi? Nt kehtestamata soojusmajanduse arengukava, pooleli soojuse ostu konkurss jne

Kas omafinantseering on tagatud? – vajadusel volikogu otsus, laenu taotlemisel annab kindluse krediidikomitee otsus

Varuda aega projekti elluviimiseks. Hankefaas on aeganõudev. Alates 100 000 eurost kohustuslik KIKi kooskõlastus, mis võib võtta kuni 30 päeva.

Esitage taotlus väikese varuga. Elektroonilises süsteemis võib tõrkeid esineda ning viimasel hetkel ei saa me tehnilist tuge pakkuda.

Tõrgete esinemisel kontrollige kas teil on ID-tarkvara viimane versioon ja tühjendage cache.

Tekkinud küsimusi 1

- **Kuidas näidata CO2 vähenemist torustiku renoveerimisel?**

Ei saa näidata, et kogu vähenemine toimub tipukütuselt. Erandid on võimalikud, aga seda tuleb põhjendada.

- **Paigaldatakse uus hakkekatel, aga ka uus fossiilkütusel töötav tipukatel ja mõlemale küsitakse toetust. Kas referentskatlamaja arvutustes tuleb need liita?**

Jah, hakkekatla toimimiseks on tipukatel vajalik ning kui mõlemale antakse riigiabi, tuleb sellega ka toetuse arvutustes arvestada.

- **Millal on ehitatava hoone liitmine toetatav?**

Liitmine on toetatav, kui hoone on valmis ja sellele on antud kasutusluba

- **Kuidas jaotada täiendava ühenduse kulusid uute tarbijate vahel?**

Vastavalt soojusettevõtte tavapraktikale. Arvestama peab, et kui toetust küsitakse äriühingu liitmiseks, siis kaudselt on Riigiabi saajaks äriühing. See on võimalik ainult vähese tähtsusega abi piires, ja abi saajaks on liituv äriühing.

Tekkinud küsimusi 2

- **Rajatakse uus katlamaja ja see on vaja ühendada olemasoleva võrguga. Kas ühendustorustiku rajamine on abikõlblik?**

Jah, katlamaja projekti osana.

- **Millisesse voozu kuulub ühendustorustik, kui liidetakse kaks võrgupiirkonda?**

Torustiku voozu, tegu on täiendava ühendusega.

- **Kas suitsugaaside pesuri kulud on abikõlblikud?**

Jah, kuid peab arvestama, et toetust ei saa anda keskkonnanõuetega vastavusse viimiseks. Kulud on abikõlblikud, kui katlamaja vastab ka täna keskkonnanõuetele, kuid tahetakse muuta olukord veelgi efektiivsemaks.

- **Kas hangetega võib alustada enne taotluse rahuldamise otsust?**

Võib, kuid ei soovita. Hangetes tehakse palju vigu ja kui tegu ei ole just kogenud hankijaga, on parem hangete korraldamisel KIKiga konsulteerida. Enne otsust me hangete eelkontrolle ei tee.

Riigiabi reeglitest tulenevalt ei tohi enne taotluse esitamist kohustusi võtta, st lepingut sõlmida. Meie ei soovita lepinguid sõlmida enne taotluse rahuldamise otsust.

Mis juhtub kui toetust saadakse?

Toetuse taotlemine on võimalus, mitte kohustus! ... kui võimalust kasutada, kaasneb rida kohustusi

- Järgida taotluse rahuldamise otsuses kokkulepitut. Projekti ei tohi ühepoolselt muuta! **Näiteks:** Projekti kallinemisel loobutakse ühest lõigust. Tuleb taotleda otsuse muudatust.
- Järgida riigihangete seadust, ka mitte-hankijatel kohustus lähtuda üldpõhimõtetest. Juhend KIKi kodulehel. Kehtesta reeglid ja pea neist kinni!
- Hanked eeldatava maksumusega üle 10 000 euro tuleb korraldada elektrooniliselt riigihangete registris (NB! Ka mitte-hankijad)
- Esitada tähtaegselt nõutud aruanded
- Esitada maksetaotlus, kulude olemasolul, vähemalt kord kvartalis
- Tagada vara säilimine ja sihtotstarbeline kasutamine vähemalt 5 a projekti lõpust
- Tagada toetusest teavitamine vastavalt struktuuritoetuste nõuetele
- Kasutusloa risk
- ...

Täna!

Kristjan.kalda@kik.ee 627 4327